

Retki- ja turvasuunnitelma

Johanna Välimäki, 2018

Ivalojoki

Yrittäjien yhteystiedot

- Ivalon taksit: 0100 87888 (8 kpl 1+8 hengen tila-autoa + muut autot)
<https://ivalontaksit.fi/palvelut/>
- Muita:
<https://www.fonecta.fi/haku/taksi+ivalo>
- Näverniemen lomakylä
<http://www.narkka.com/hinnasto/>
– Puh: 35816677601/Toimisto

Tietoja

- Paikka: Repojoen sillalta Ivalojoelle, sitten Ivaloon
- Sää: Heinäkuun loppupuoli
- Kesto: 8 päivää, joista 6 melontapäivää
- Henkilömäärä: 7
- Ryhmän erityispiirteet: Melojien kokemus ja taso vaihteleva, mutta yleisesti ottaen kokenutta porukkaa. Kalusto intiaanikanootteja ja retkikajakkeja. Retkeilykokemusta runsaasti.

Reitti

- <http://www.luontoon.fi/ivalonmatti/reittiselostus> (väliltä Repojoki - Kuttura) ja [http://www.luontoon.fi/hammastunturi/reitit/ivalojoenmelontareitinreitti selostus](http://www.luontoon.fi/hammastunturi/reitit/ivalojoenmelontareitinreitti_selostus) (Väliltä Kuttura - Ivalo).
- Reitti jokireitti, jolla nivoja ja koskia
- Reitillä useita yöpymis- ja taukopaikkoja, joissa tulenteke sallittu
- Reitin kokonaispituus reilut 70 km, melontaa 8-20 km/päivässä
  - Tyypillisesti herätys viimeistään kasin maissa omaan tahtiin.
  - Noin klo 10 vesille
  - Lounastauko maissa, jolloin ehtii keittääkin lounaan, jos haluaa. Tai termarissa kuumaa vettä / lounaskeitto.
  - Juomataukoja vesillä tarpeen mukaan, maissakäyntejä tarpeen mukaan
  - Leppoisa melontatahti, melotaan porukassa
- Suunnitelmat voivat vaihtua tarpeen mukaan, mutta tarkoitus on liikkua ja nauttia monipuolisesta retkestä mukavassa seurassa!

Reitti

Reittiselostus I

<http://www.luontoon.fi/ivalonmatti/reittiselostus> (väliltä Repojoeki - Kuttura)

- Ensin Repojoen osuus
- Ivalojoki: Kun Repojoeki tulee vastaan Honkavaaran luoteiskulmassa, joki kääntyy suorassa kulmassa oikealle, ja kohisee hetken Kärräkoskena. Pitkään ei virta tätäkään suuntaa pidä, koska taas ovat nousevat maat vastassa. Jyrkän Yrjönvaaran kiertääkseen joki kihisee ensin pitkänä nivana kaakkoon, tekee äkkimutkan ja jatkaa sitten, edelleen vuolaana nivana pääsuuntaansa koilliseen.

Tullaan Karvajoen suuhun. Täältä alkaa reitin viehättävin mutta myös vaativin osuus. Maat nousevat nyt jyrkästi jokilaaksosta, paikoin kalliotörminä, paikoin männikkörinteenä. Hirvipäitten kivirakka hohtaa etelänpuolella. Nivat muuttuvat koskiksi. Repojoen suun jälkeen on vastassa Järnäkongäs, sitten tulee Kivikoski, sitten Jäkäläkoski. Ne ovat vielä helpohkoja, mutta seuraavana tuleva Saarikoski pistää jo taidot koetukselle.

Saarikosken jälkeen on pitkäkö suvanto ennen Mukkakoskea, joka sekin uhkaa heittää kanootin kivelle. Jonnekin tänne, Hirvipäitten tienoille, on hyvä jäädä yöksi. Täältä on enää muutaman tunnin melonta Kutturaan. Mukkakoski on viimeinen koski reitillä, sen jälkeen loppumatka on pelkkää suvantoa ja matalaa sorapohjaista nivaa.

- Mukkakoski – Kuttura: Pitkä ja suora Hirvisuvanto avautuu eteen heti Mukkakoskelta lähdettyä. Suvanto on lähes 7 kilometriä pitkä. Tuolla matkalla on kaksi pientä mutkaa, joten suvantoa ei näe päästä päähän. Toinen mutka suvannon loppupäässä on erikoinen. Joki näyttää loppuvan metsään. Sitä se ei tietenkään tee, vaan siirtyy noin kolmen sadan metrin matkalla poikittain sijansa verran lounaaseen, pudoten samalla alemmalle portaalle. Siirtymäportaalla on pikkusaarten ketju. Vesi putoaa niiden lomasta kuudesta eri paikasta alemmalle tasolle, ja jatkaa sitten taas entiseen suuntaansa kaakkoon. Luultavasti pystysuora siirros kallioperässä aiheuttaa poikkeuksellisen uoman vaihdon.

Reittiselostus II

<http://www.luontoon.fi/hammastunturi/reitit/ivalojoenmelontareitinreittiselostus>

Väliltä Kuttura - Ivalo

- Kuttura
- Porttiniva 350 / 1,4 m, 1:250, 3 km
- Porttikoski 1400 / 5,3 m, 1:264, 4 km
- Timanttiköngäs 900 / 2,4 m, 1:375, 5,5 km
- Väänäsenniva 700 / 1,6 m, 1:437, 7 km
- Möllärinkoski 550 / 1,4 m, 1:393, 8 km
- Saarnaköngäs 700 / 3,5 m, 1:200, 9 km
- Surmaköngäs 50 / 2,0 m, 1:250, 10 km
- Penttilänskoski 900 / 3,7 m, 1:243, 12 km
- Appisköngäs 250 / 0,7 m, 1:357, 13,5 km
- Korhosenkoski 1250 / 8,4 m, 1:148, 15 km
- Saunakoski 150 / 0,8 m, 1:187, 17 km
- Kultalankoski 350 / 2,5 m, 1:140, 18 km
- Kolmosenkoski 350 / 1,3 m, 1:269, 19 km
- Rovaniemenkoski 200 / 0,8 m, 1:250, 20 km
- Björklundinkoski 500 / 2,0 m, 1:250, 21 km
- Grönholmankoski 800 / 3,8 m, 1:210, 22 km
- Merimiestenkoski 200 / 1,0 m, 1:200, 23 km
- Sotajoenkoski 700 / 2,4 m, 1:292, 24 km
- Sotajoenniva 500 / 0,5 m, 1:1000, 26 km

Jatkuu...

- Sotajoenkoski 700 / 2,4 m, 1:292, 24 km
- Sotajoenniva 500 / 0,5 m, 1:1000, 26 km
- Ritakoski 1400 / 6,5 m, 1:215, 27,5 km
  - ylä 600 / 3,2 m, 1:187
  - ala 350 / 2,4 m, 1:145
- Kuivaniva 600 / 2,4 m, 1:250, 31,5 km
- Pelsinniva 150 / 0,8 m, 1:187, 33,5 km
- Hammasniva 350 / 0,9 m, 1:389, 34,5 km
- Härkäniva 750 / 1,9 m, 1:395, 38 km
- Hetanniva 600 / 1,4 m, 1:428, 39 km
- Tolokoski 850 / 4,6 m, 1:185, 43,5 km
  - ylä 200 / 1,2 m, 1:167
  - ala 250 / 3,1 m, 1:81
- Lappispola 200 / 0,4 m, 1:500, 49 km
- Pajakoski 650 / 2,0 m, 1:325, 51km
- Alaniva 700 / 2,2 m, 1:312, 53 km
- Ivalo 70km

Koskenlaskunuotit linkin takana!

Matkakuvaus

- Ma 16.7 siirtyminen Repojoen sillan pieleen reittiä Jyväskylä-Oulu-Rovaniemi-Kittilä-Pokka
  - Lähtö n. klo 6:00 Tre (ei varsinaista yhteislähtöä)
  - Aamukahvit noin klo 8.30 Hirvaskankaan ABC:llä.
  - Lounas paikassa xx, sovitaan aamukahvilla tai matkalla
  - Perillä noin klo 21 Repojoen sillan vierellä olevalla hiekanottoalueella
  - Yöpyminen teltassa
- Ti 17.7 (melontamatka–arvio 12 km)
  - Aamiainen itse tehtynä
  - Kanoottien siirto sillan pieleen
  - Autojen siirto Ivaloon (1-2 autoa Lappispolaan, loput keskustaan), taksilla takaisin
  - Mahdollinen patikkaretki Sallivaaran poroerotuspaikalle taitaa olla liian pitkä? 6 km suuntaansa, <http://www.luontoon.fi/sallivaara>
  - Repojoki yhtyy Ivalojokeen
  - Kanoottien pakkaus ja melontaa Kivikosken tienoolle, epävirallinen leiripaikka (tai Hirvipäiden tienoille)
  - Leirin pystytys

Matkakuvaus

- Ke 18.7 (arvio 20 km)
  - Leirin purku ja kanoottien pakkaaminen.
  - Juusolannivan niskalla Viktor Koivulan kämpän ja kullan huuhtomon jäännökset
  - Kyläjoen päivätupa
  - Leirin pystytys Saarnakönkääle, epävirallinen leiriytymispaikka
- To 19.7 (8 km)
  - Leirin purku ja kanoottien pakkaaminen.
  - Vastarannan hiidenkirnujen tutkiminen
  - Erakko Unto Koivusen kämpmä Ruikanmutkassa
  - Appisjokisuu, Anna Kaapin vanha kotakenttä
  - Leirin pystytys Ivalojoen Kultalaan. Autiotupa + jonkinlaisia telttapaikkoja
  - Kultalan Stationiin tutustuminen. Mahdolliset iltpatikoinnit, mm. 561 askelmaa.

Matkakuvaus

- Pe 20.7 (10,5 km)
  - Leirin purku ja kanoottien pakkaaminen. Melontaa.
  - Sotajoki, Suupankin kivirakat, Liljeqvistin autiotupa. Ritakosken niskalla Liljeqvistin ruoppaaja.
  - Leirin pystytys Ritakoskelle. Telttapaikkoja ja autiotupa.
  - Telttasaunan lämmitys? Mahdolliset iltapatikoinnit.
- la 21.7 (16 km)
  - Leirin purku ja kanoottien pakkaaminen. Melontaa.
  - Nulkkamukka, Ivalon kullan ensimmäinen löytöpaikka. Louhiojan autiotupa.
  - Leirin pystytys Toloskosken yläosaan, epävirallinen leiriytymispaikka.
- Su 22.7 (n. 5 km)
  - Leirin purku ja kanoottien pakkaaminen. Melonta Lappispolaan.
  - Autojen hakeminen Ivalosta ja pakkaaminen, lounas jossakin
  - Suihku jossakin?
  - Useampi sata kilometriä ajoa etelään päin. Majoitutaan matkan varrella, ei etukäteisvarausta.
- Ma 23.7
  - Paluu kotiin / omat reitit

Varusteet

- Omat ruuat, majoitteet, ruuanvalmistusvälineet, kartat jne.
- Omat tai itse vuokrattu melontakalusto
- Kypärä, pilli
- Katso varusteet esim. <http://taivaltajat.sporttisaitti.com/jaostojen-toimintaa/retkeilyjaosto/melontaretken-varusteluettelo/>
- Köysiä tai liinoja jokaiseen alukseen mukaan hinausta jne. varten.
- Äyskäri x 2 mukaan intiaanikanootteihin.
- Pressut / Erätovereita jne. telttasaunaa varten
- Hytтыshattu ja -suihke, aurinkovoide jne.
- Päiväreppu voi olla tarpeen.

- Yhteiset:
  - EA (pieni laukku). Kaikille henkilökohtaiset EA:t ja lääkkeet mukaan.
  - Kirves, saha, korjaustarvikkeita.
  - Varamelat (katkaistava kajakkimela Taivaltajilta)

Muuta

- Vesistöjen vesi lienee juomakelpoista, vähintäänkin keitettyinä
- Noudatamme rehellisten retkeilijöiden toimintatapoja, siistimme jälkemme ja viemme palamattomat roskat (lämminkuppi ym. folioidut pussit) mieluummin kotiin kuin jätämme niitä autiotupien mahdollisiin roskiksiin.
- Sairaana retkelle ei tule lähteä! Perussairauksista tms. melontaan ja retken onnistumiseen liittyvistä asioista kerrotaan retken vetäjälle ilmoittautumisen yhteydessä.
- Retkelle osallistuminen vaatii, että henkilö on uimataitoinen (200m).
- Suomen ladun vakuutus korvaa minimisummat, oma matkavakuutus on suositeltava.
- Turvallisuudesta vastaavat kaikki yhdessä ja jokainen omalta osaltaan itse!

Melontatietoa: yleinen

- Tavarat pakataan vesitiiviisti myös kaatumisen huomioon ottaen.
- Kaikki tavarat sidotaan kanootteihin kunnolla kiinni.
- Melottaessa liivit päällä ovat pakolliset
- Kypärät (Taivaltajilta saa tarvittaessa lainaan) pidetään helposti saatavilla ja laitetaan aina ennen koskea päähän.
- Aina ennen koskea ja kosken jälkeen otetaan porukka kasaan ennen kuin jatketaan melontamatkaa.
- Perusmerkit, käytetään tarvittaessa:
  - Pillin puhallus kerran = Huomio!
  - Mela pystysuorassa näyttävästi = Tulkaa luo / saa tulla / reitti selvä
  - Mela poikittain pään päällä = Seis / älkää tulko

Melontatietoa: virtaukset

- Ivalojoen kosket lasketaan yleensä päävirtaa noudatellen, kiviä väistellen. Avokanootilla pyritään kuitenkin kulkemaan esimerkiksi päävirran reunassa, isointa aallokkoa väistäen. Tärkeää on kuitenkin, ettei käännä isoissa aalloissa kanoottia virran suhteen poikittain.
- Kosken niskalla nähdään yleensä ylösalaisin olevan V:n mallinen "kieli", minkä kärjestä päävirta alkaa.
- Yleensä sisäkaarteessa on matalampaa, ulkokaarteessa syvempää ja päävirta.
- Kivet aiheuttavat veden virtaukseen muutoksia. Vedenalaiset kivet näkyvät veden pinnan aaltoiluna, mutta vaatii taitoa erottaa, mikä aaltoilu johtuu reilusti syvällä olevista pinnanmuodoista tai kivistä ja mitkä aallot johtuvat kivistä, joka tulee kiertää.
- Jos kiveen törmää, on melomalla pyrittävä estämään kanootin/kajakin kääntymistä poikittain. Jos kuitenkin joudutaan poikittain, on välitön kaatuminen estettävä riittävän voimakkaalla melojan (melojien) nojaamisella alavirran so. kiven puolelle. Ota kivi kainaloon!
- Isojen pintakivien ja rantakielekkeiden takana on usein akanvirta, eli vesi virtaa ylävirran suuntaan.

Melontatietoa: ohjaaminen

- Ohjaaminen: kanootti ohjautuu, kun sen nopeus on pienempi tai suurempi kuin virran nopeus. Mieluummin isommassa virrassa melotaan rauhallisesti taaksepäin. Tarvittaessa tehdään muutama rivakka melanveto eteenpäin, jotta saadaan lisää ohjattavuutta.
- Kaariveto
- Keulaperäsin (melontapuoli) tai cross bow (toinen puoli)
- Kallistaminen sisäkaarten puolelle ja virrassa alavirtaan päin, akanvirtaan mennessä kallistus ylävirtaan päin

Melontatietoa: tuet

- Perusperiaate kanoottia/kajakkia kaatavien aaltojen kohtaamisessa on ottaa aallon takaa (virrassa alavirran puolelta) melalla kiinni niin, että aalto jää melan lavan ja kanootin/kajakin rungon väliin.
- Alatuki
- Ylätuki

Melontatietoa: lossaus

- Virrassa melotaan usein taaksepäin eli jarrutellaan, ja lossaillaan eli siirtyillään virrassa sivusuunnassa, jolloin on aikaa tarkastella reittiä ja samalla siirrytään sopivaan kohtaan.
- Lossaus alavirran suuntaan: melotaan taaksepäin ja kanootin perä on pienessä kulmassa kohti sitä rantaa (vasen tai oikea), jota kohti edetään.
- Lossaus ylävirran suuntaan: melotaan eteenpäin ja kanootin keula on pienessä kulmassa kohti sitä rantaa, jota kohti edetään.
- Lossauksessa kanootin kulma on noin 15-40 astetta. Mitä suurempi virtaus, sitä pienempi kulma. Molemmat melojat melovat taaksepäin (tai eteenpäin ylävirran suuntaan lossatessa). Perämies pitää kulman, tarvittaessa etumeloja korjaa esim. keulaperäsillä, jos kanootti lähtee kääntymään liikaa. Optimikulmalla virta siirtää kanoottia sivusuuntaan lähes itsestään.

Melontatietoa: kaatuminen

- Avokanoottimelojat melovat koskissa polvillaan, jolloin painopiste on alhaalla (solumuovia tai polvisuojat tarvittaessa mukaan)
- Koskiin mennään yksi kanoottikunta kerrallaan sopivin turvaväleihin (ei liian pienet eikä isot turvavälit). Osaavat saavat kikkailla ja jäädä kivien taakse akanvirtoihin tarkkailemaan menoa.
- Jos kaatuu:
  - Koski "lasketaan" selällään, jalat edellä ja pinnan tuntumassa (tai rantaudutaan, jos mahdollista)
  - Pyritään pitämään melasta kiinni. Melan avulla uiminen on tehokkaampaa!
  - Voidaan pitää kanoottista kiinni, mutta kanootti laskee ehdottomasti itsen edellä, ettei jäädä kanootin ja kiven väliin tms.
  - Kaatuneen huomannut viheltää pilliin ja mahdollisuuksien mukaan pyrkii avustamaan uimaria tai ottamaan kanootin / tavaroita kiinni
  - Paikalle tullut reskuttaja = pelastaja antaa ohjeita

Riskianalyysi

Riski	Todennäköisyys		Vakavuus		ker	Toimenpiteet
Kova tuuli, järviosuuksilla	epätod.näk.	2	Liev.hait.	1	2	Ei järviä reitillä. Leveämmissä jokiosuuksissa tuuli voi haitata.
Kaatuminen sileällä	epätod.näk.	1	Liev.hait.	1	1	Uidaan rantaan tai autetaan takaisin kanoottiin.
Kaatuminen koskessa / nivassa	mahdollinen	2	haitallinen	2	4	Reittiseloste ja laskuohjeet koskiin olemassa. Kaatuessa rantaan uiminen/kahlaaminen mahdollista, tarvittaessa reskutus vesillä. Reskutusta harjoitellaan etukäteen.
Väsyminen	mahdollinen	2	haitallinen	2	4	Matkaa lyhennetään, jos olosuhteet kovenevat. Taukoja. Aikaa on, valoa riittää. Arvioidut melontamatkat eivät ole pitkiä.
Varusteiden menetys	epätod.näk.	1	Liev.hait.	1	1	Koska retkellä useita osallistujia niin tod.näk. varavarusteita löytyy

Riskianalyysi

Riski	Toden-näköisyys		Vakavuus		ker	Toimenpiteet
eksyminen	Epätod.näk	1	haitallinen	2	2	Reitti selkeä.
Ryhmän hajoaminen	mahdollinen	2	Liev. hait.	1	2	Ohjeistus ja seuranta. Kaikilla oma kartta ja ymmärrys reitistä. Jokaisella oma puhelin mukana. Kosket lasketaan aina yhdessä.
Kalustorikko	Epätodnäk.	1	haitallinen	2	2	Ilmastointiteippi, muut korjausvälineet, varamelat.
Vakava tapaturma tai sairaus	Epätod.näk.	1	Erit.hait	3	3	GPS mukana, reitillä merkittyjä pelastuspaikkoja. Kuuluvuutta ei ole joka paikassa, mutta mäkien päältä sitä löytynee.
Kosket liian pelottavia	epätod.näk	1	Liev.hait	1	1	Joku toinen laskee kanootin virtapaikan läpi –hankalaa, koska kosket pitkiä.

Pelastusjärjestelyt

- Vakavan onnettomuuden sattuessa pelastusjärjestelyjä johtaa retken ohjaaja tai hänen nimeämänsä henkilö
- Reitin varrelle pääsee autolla vain Kutturaan ja Toloskoskelle sekä siitä eteenpäin.
- Matkapuhelinkenttää löytyy Kutturassa ja Tolosessa, lisäksi korkeampien mäkien rinteillä
- Kultalan ja Ritakosken tupien pihoissa on todennäköisesti laskeutumiskentät pelastushelikoptereille